UMUMTA’LIM MAKTABLARI YUQORI SINF O‘QUVCHILARINI HARBIY XIZMATGA TAYYORLASHNING ILMIY-PEDAGOGIK METODIKASI SAMARADORLIGI

Nurulloyev Laziz Latipovich,
Buxoro davlat pedagogika instituti
Harbiy ta’lim fakulteti maxsus tayyorgarlik
sikli professori, p.f.f.d (PhD)

Mazkur maqolada umumta’lim maktablarining yuqori sinf o‘quvchilarini harbiy xizmatga tayyorlash jarayonini takomillashtirishga qaratilgan modulli-integrativ ilmiy-pedagogik metodika asoslangan. Metodika harbiy-amaliy bilim, umumiy va maxsus jismoniy tayyorgarlik, psixologik-irodaviy barqarorlik, harbiy-vatanparvarlik qadriyatlari hamda jamoaviy faoliyatni yagona didaktik tizimda rivojlantirishni nazarda tutadi. Uning mazmuni diagnostik-maqsadli, mazmuniy, jarayonli-faoliyatli, nazorat-baholash va refleksiv-korreksion bloklardan tashkil topgan. Mashg‘ulotlarda muammoli vaziyat, stansiyali mashq, harbiylashtirilgan estafeta, rolli ssenariy, kichik guruhda hamkorlik, o‘zini nazorat qilish va bosqichma-bosqich murakkablashtirish usullaridan foydalanish taklif etiladi. Namunaviy pedagogik tajriba modeli asosida tajriba va nazorat guruhlarining boshlang‘ich hamda yakuniy ko‘rsatkichlarini taqqoslash metodikaning bilim, jismoniy tayyorgarlik, psixologik barqarorlik va amaliy ko‘nikmalarni kompleks rivojlantirish imkoniyatini ko‘rsatadi. Maqolada baholash mezonlari, mashg‘ulot modullari, yuklamani me’yorlash, xavfsizlik talablari va statistik tahlil tartibi jadvallar asosida yoritilgan.

Kalit so‘zlar: *yuqori sinf o‘quvchilari, harbiy xizmatga tayyorgarlik, chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik, modulli-integrativ metodika, jismoniy tayyorgarlik, psixologik barqarorlik, harbiy-vatanparvarlik, pedagogik tajriba, baholash mezoni.*

ЭФФЕКТИВНОСТЬ НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ МЕТОДИКИ ПОДГОТОВКИ СТАРШЕКЛАССНИКОВ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛ К ВОЕННОЙ СЛУЖБЕ

В данной статье обоснована модульно-интегративная научно-педагогическая методика, направленная на совершенствование процесса подготовки старшеклассников общеобразовательных школ к военной службе. Методика предусматривает развитие военно-практических знаний, общей и специальной физической подготовки, психологической и волевой устойчивости, военно-патриотических ценностей и коллективной деятельности в единой дидактической системе. Её содержание состоит из диагностико-целевого, содержательного, процессуально-деятельностного, контрольно-оценочного и рефлексивно-коррекционного блоков. На занятиях предлагается использовать методы проблемных ситуаций, станционных упражнений, военизированных эстафет, ролевых сценариев, сотрудничества в малых группах, самоконтроля и поэтапного усложнения. Сравнение начальных и конечных показателей экспериментальной и контрольной групп на основе типовой модели педагогического эксперимента показывает возможности методики в комплексном развитии знаний, физической подготовки, психологической устойчивости и практических навыков. В статье на основе таблиц освещены критерии оценки, учебные модули, нормирование нагрузки, требования безопасности и порядок статистического анализа.

Ключевые слова: *старшеклассники, подготовка к военной службе, начальная допризывная подготовка, модульно-интегративная методика, физическая подготовка, психологическая устойчивость, военный патриотизм, педагогический эксперимент, критерии оценки.*

EFFECTIVENESS OF THE SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL METHODOLOGY FOR PREPARING SENIOR STUDENTS OF GENERAL EDUCATION SCHOOLS FOR MILITARY SERVICE

This article substantiates a modular-integrative scientific and pedagogical methodology aimed at improving the process of preparing high school students for military service. The methodology provides for the development of military-practical knowledge, general and special physical training, psychological and volitional stability, military-patriotic values, and collective activity within a unified didactic system. Its content consists of diagnostic-targeted, substantive, procedural-activity, control-evaluative, and reflexive-correctional blocks. It is proposed to use problem-based situations, station-based exercises, paramilitary relay races, role-playing scenarios, small-group collaboration, self-control, and gradual complexification techniques during the sessions. A comparison of the initial and final indicators of the experimental and control groups, based on a typical pedagogical experiment model, demonstrates the methodology's potential

for the comprehensive development of knowledge, physical fitness, psychological stability, and practical skills. The article highlights assessment criteria, training modules, load standardization, safety requirements, and statistical analysis procedures using tables.

Keywords: *high school students, preparation for military service, initial pre-conscription training, modular-integrative methodology, physical fitness, psychological stability, military patriotism, pedagogical experiment, assessment criteria.*

Kirish. Davlat mudofaa salohiyatining barqarorligi faqat zamonaviy texnika yoki professional harbiy kadrlar bilan emas, balki yosh avlodning Vatan himoyasiga ongli, jismoniy va ruhiy jihatdan tayyorligi bilan ham belgilanadi. Umumta’lim maktabining yuqori sinf bosqichi o‘quvchida fuqarolik mas’uliyati, hayotiy maqsad, kasbiy yo‘nalish va irodaviy sifatlar faol shakllanadigan davr hisoblanadi. Shu sababli harbiy xizmatga tayyorlash mazmunini faqat saf mashqlari yoki nazariy ma’lumotlarni o‘zlashtirish doirasida tashkil etish yetarli natija bermaydi. O‘quvchi harbiy-amaliy vazifani tushunishi, jismoniy zo‘riqishni boshqarishi, noaniq vaziyatda to‘g‘ri qaror qabul qilishi, jamoada hamkorlik qilishi hamda xavfsizlik qoidalariga qat’iy amal qilishi lozim.

O‘zbekiston Respublikasining “Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to‘g‘risida”gi Qonuni fuqarolarni harbiy xizmatga tayyorlashning huquqiy asoslarini belgilaydi. Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 29-iyundagi 267-son qarori bilan tasdiqlangan 2023–2027-yillarda yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash konsepsiyasida esa mazkur faoliyatni tizimli, uzluksiz va natijador tashkil etish, ta’lim muassasasi, oila, mahalla va tegishli tashkilotlar hamkorligini kuchaytirish vazifalari ilgari surilgan. Ushbu talablar maktabdagi tayyorgarlikni bilim, qadriyat va faoliyat birligi asosida qayta loyihalash zaruratini yuzaga keltiradi.

Amaliyot tahlili mashg‘ulotlarning ayrim hollarda alohida mavzular yig‘indisi sifatida o‘tkazilishi, jismoniy mashqlar bilan psixologik tayyorgarlik o‘rtasidagi bog‘lanishning sustligi, individual farqlar va yuklama monitoringining yetarli hisobga olinmasligini ko‘rsatadi. Bunday sharoitda o‘quvchi me’yorni bajarishi mumkin, biroq charchoq, vaqt tanqisligi yoki jamoaviy mas’uliyat mavjud vaziyatda o‘z bilimini barqaror qo‘llay olmaydi. Ilmiy-pedagogik metodika mazkur uzilishni bartaraf etib, o‘rgatilgan bilimni amaliy vazifa, harakat va refleksiya bilan birlashtirishi kerak.

Tadqiqotning maqsadi umumta’lim maktablari yuqori sinf o‘quvchilarini harbiy xizmatga tayyorlashning modulli-integrativ metodikasini ishlab chiqish, uning tarkibiy komponentlari va pedagogik shartlarini asoslash hamda samaradorlikni baholash mezonlarini belgilashdan iborat. Tadqiqot obyekti yuqori sinf o‘quvchilarini chaqiruvga qadar tayyorlash jarayoni, predmeti esa ushbu jarayonda harbiy-amaliy, jismoniy, psixologik va qadriyatli tayyorgarlikni integratsiyalashning mazmuni, shakl va usullaridir.

Integral tayyorgarlik indeksi mezonlarning vaznli yig‘indisi orqali aniqlanadi: ITI = 0,20K + 0,30J + 0,25HA + 0,15P + 0,10IQ. Bu yerda K — kognitiv, J — jismoniy, HA — harbiy-amaliy, P — psixologik-irodaviy, IQ — ijtimoiy-qadriyatli ko‘rsatkich. Natija 86–100 ball oralig‘ida yuqori, 71–85 ball yaxshi, 56–70 ball o‘rta, 0–55 ball past daraja sifatida talqin qilinadi. Vaznlarning bunday taqsimlanishi jismoniy va amaliy tayyorgarlikni ustuvor saqlagan holda, ularni psixologik va qadriyatli komponentlardan ajratmaslikka xizmat qiladi.

1-jadval.

Harbiy xizmatga tayyorgarlikning mezon va ko‘rsatkichlari

Mezon	Asosiy ko‘rsatkichlar	Baholash vositasi	Ulush, %
Kognitiv	Nizom, xavfsizlik, birinchi yordam, topografik va taktik tushunchalar	30 savolli test va vaziyatli topshiriq	20
Jismoniy	Tezkorlik, chidamlilik, kuch, chaqqonlik va koordinatsiya	30 m yugurish, 1000/2000 m, tortilish, mokisimon yugurish	30
Harbiy-amaliy	Saf harakati, yo‘nalish aniqlash, to‘siqdan o‘tish, birinchi yordam algoritmi	Amaliy normativ va ekspert protokoli	25
Psixologik-irodaviy	Diqqat barqarorligi, hissiy o‘zini boshqarish, qat’iyat, stressga moslashuv	Korrektura sinovi, so‘rovnoma, kuzatuv	15
Ijtimoiy-qadriyatli	Vatanparvarlik, intizom, mas’uliyat, jamoada hamkorlik	Rubrika, o‘zaro baholash va refleksiya	10

Taklif etilayotgan metodika besh blokdan iborat. Diagnostik-maqsadli blok o‘quvchining boshlang‘ich holatini aniqlab, individual va guruh maqsadlarini belgilaydi. Mazmuniy blok harbiy-huquqiy bilim, jismoniy tayyorgarlik, harbiy-amaliy ko‘nikma, psixologik barqarorlik va vatanparvarlik tarbiyasini qamrab oladi. Jarayonli-faoliyatli blok interfaol, muammoli va o‘yin texnologiyalari asosida mashg‘ulotlarni tashkil etadi. Nazorat-baholash blokida joriy, oraliq va yakuniy monitoring olib boriladi. Refleksiv-korreksion blok natijaga ko‘ra yuklama, topshiriq murakkabligi va pedagogik yordam hajmini o‘zgartirishni nazarda tutadi.

Metodikaning asosiy didaktik birligi – integrativ moduldir. Har bir modulda “bilish – bajarish – tahlil qilish – takomillashtirish” ketma-ketligi saqlanadi. Masalan, birinchi yordam mavzusida o‘quvchi algoritmni o‘rganadi, vaqt cheklovida amaliy harakatni bajaradi, sherigi bilan xatolarni tahlil qiladi va takroriy urinishda natijani yaxshilaydi. Topografik tayyorgarlikda esa xarita va kompas bilan ishlash jamoaviy marshrut, jismoniy yuklama hamda qaror qabul qilish vazifasi bilan bog‘lanadi.

2-jadval.

Metodikaning o‘quv modullari va kutiladigan natijalari

Modul	Mazmun	Ustuvor usullar	Kutiladigan natija
1. Motivatsion-huquqiy	Harbiy burch, fuqarolik mas’uliyati, xizmat turlari va xavfsizlik	Munozara, keys, uchrashuv, refleksiv esse	Ongli munosabat va huquqiy savodxonlik
2. Umumiy jismoniy	Kuch, tezkorlik, chidamlilik, chaqqonlik, koordinatsiya	Aylanma, intervalli, juftlik va nazorat mashqlari	Funksional imkoniyat va harakat sifati
3. Harbiy-amaliy	Saf, to‘siqlar, topografiya, birinchi yordam, shartli taktik vazifa	Stansiya, estafeta, ssenariy, algoritmik mashq	Bilimni tez va xavfsiz qo‘llash
4. Psixologik-irodaviy	Diqqat, hissiy boshqaruv, qat’iyat, vaqt tanqisligida qaror	Nafas boshqaruvi, signal mashqi, muammoli vaziyat	Stressga moslashuv va o‘zini boshqarish
5. Jamoaviy-liderlik	Rol taqsimoti, aloqa, o‘zaro yordam, liderlik va intizom	Kichik guruh, rotatsion lider, o‘zaro baholash	Hamkorlik va mas’uliyat
6. Nazorat-refleksiya	Kompleks sinov, natijalarni tahlil qilish va individual reja	Test, normativ, portfolio, qayta aloqa	Barqaror natija va o‘zini rivojlantirish rejasi

Mashg‘ulotning tayyorlov qismi 10–15 daqiqa davom etib, safga keltirish, salomatlik holatini tezkor aniqlash, maqsadni tushuntirish va organizmni yuklamaga tayyorlashni qamrab oladi. Asosiy qism 55–65 daqiqa bo‘lib, jismoniy va harbiy-amaliy stansiyalar, vaziyatli topshiriqlar, psixologik boshqaruv va jamoaviy hamkorlikni birlashtiradi. Yakuniy qismda tiklanish mashqlari, nafasni me’yorlashtirish, xatolar tahlili, o‘zini baholash va keyingi vazifa beriladi. Mashg‘ulot zichligi o‘quvchilarning yosh va tayyorgarlik darajasiga mos bo‘lishi, texnik jihatdan murakkab harakatlar esa charchoqning kritik bosqichidan oldin o‘rgatilishi zarur.

Yuklamani tabaqalashtirish uchun uch daraja qo‘llanadi. Boshlang‘ich darajada harakat texnikasi, xavfsizlik va barqaror bajarish yetakchi bo‘ladi; o‘rta darajada takrorlar soni, masofa yoki vaqt talabi oshiriladi; yuqori darajada esa bir nechta vazifa birlashtirilib, vaqt tanqisligi va jamoaviy mas’uliyat kiritiladi. O‘qituvchi o‘quvchini faqat maksimal natijaga undamasdan, bajarish sifati, yurak urishining tiklanishi, subyektiv zo‘riqish va xavfsiz texnikani birgalikda nazorat qiladi.

Harbiylashtirilgan harakatli o‘yinlar metodikaning muhim vositasidir. “Signal bo‘yicha joylashuv”, “Marshrutni top”, “Xavfsiz hudud”, “Jabrlanuvchiga yordam”, “To‘siqli estafeta” kabi topshiriqlar harakat faolligini vaziyatni tushunish, aloqa va tezkor qaror bilan bog‘laydi. Biroq o‘yin mazmuni xavfli harakatlarni taqlid qilishga emas, xavfsizlik, mas’uliyat, o‘zaro yordam va intizomni rivojlantirishga yo‘naltiriladi. Har bir o‘yin oldidan maqsad, taqiqlangan harakatlar, to‘xtatish signali va baholash mezoni tushuntiriladi.

Metodikaning samarali ishlashi bir qator pedagogik shartlarga bog‘liq: o‘quv maqsadlarining o‘lchanadigan natijalarda ifodalanishi; nazariya va amaliyotning bir mashg‘ulot ichida bog‘lanishi; individual tayyorgarlikka ko‘ra yuklamaning tabaqalashtirilishi; xavfsiz va psixologik qo‘llab-quvvatlovchi muhit; o‘qituvchi, tibbiyot xodimi, maktab psixologi va ota-onalar hamkorligi; monitoring ma’lumotlariga asoslangan korreksiya. Shuningdek, mashg‘ulot jihozlari sozligi, maydonning xavfsizligi va o‘quvchining sog‘lig‘iga doir cheklovlar oldindan tekshirilishi lozim.

Metodikani tekshirish uchun 16 haftalik kvazieksperimental dizayn tavsiya etiladi. Namunaviy modelda 120 nafar 10–11-sinf o‘quvchisi teng miqdorda tajriba va nazorat guruhiga ajratiladi. Nazorat guruhi amaldagi o‘quv reja asosida, tajriba guruhi esa haftasiga ikki marta 90 daqiqalik modulli-integrativ

mashg‘ulot asosida shug‘ullanadi. Boshlang‘ich diagnostika guruhlarning tengligini, yakuniy diagnostika esa o‘zgarish yo‘nalishi va miqdorini aniqlaydi. Jins, yosh, sog‘liq guruhi va boshlang‘ich tayyorgarlik nazorat o‘zgaruvchilari sifatida qayd etiladi.

3-jadval.

Namunaviy 16 haftalik pedagogik tajriba tuzilishi

Bosqich	Hafta	Asosiy faoliyat	Nazorat shakli
Diagnostik	1	Boshlang‘ich test, normativ, anketa va tibbiy cheklovlarni aniqlash	Kirish protokoli
Moslashtiruvchi	2–4	Texnika, xavfsizlik, umumiy jismoniy baza va guruh hamkorligi	Joriy kuzatuv
Rivojlantiruvchi	5–10	Stansiyali mashq, harbiy-amaliy vazifa, intervalli yuklama	Oraliq test
Integrativ	11–14	Kompleks ssenariy, vaqt tanqisligi, rotatsion liderlik	Ekspert bahosi
Nazorat-korreksion	15	Individual kamchiliklar bo‘yicha maqsadli mashqlar	Shaxsiy karta
Yakuniy	16	Takroriy testlar, refleksiya va statistik tahlil	Yakuniy protokol

Quyidagi natijalar real maktablardan yig‘ilgan empirik ma’lumot emas, balki metodikaning samaradorligini qanday hisoblash va ilmiy maqolada qanday taqdim etish kerakligini ko‘rsatuvchi namunaviy statistik modeldir. Haqiqiy tajriba o‘tkazilganda jadvaldagi qiymatlar birlamchi protokollar asosida qayta hisoblanadi. Boshlang‘ich bosqichda tajriba va nazorat guruhlarining integral ko‘rsatkichlari yaqin bo‘lishi metodik ta’sirdan oldingi shartli tenglikni ifodalaydi.

4-jadval.

Tajriba va nazorat guruhlarida tayyorgarlik ko‘rsatkichlarining namunaviy dinamikasi

Ko‘rsatkich	TG boshida	TG oxirida	O‘sish, %	NG boshida	NG oxirida	O‘sish, %
Kognitiv tayyorgarlik, ball	61,8±7,2	82,6±6,1	33,7	62,1±7,0	70,4±6,8	13,4
Jismoniy tayyorgarlik, ball	59,7±6,9	77,9±6,4	30,5	60,2±7,1	68,1±6,9	13,1
Harbiy-amaliy ko‘nikma, ball	56,4±8,0	79,8±6,6	41,5	57,0±7,8	65,9±7,2	15,6
Psixologik-irodaviy, ball	58,9±7,5	75,7±6,8	28,5	59,3±7,6	66,0±7,1	11,3
Ijtimoiy-qadriyatli, ball	68,2±6,4	82,1±5,9	20,4	68,5±6,2	74,1±6,0	8,2
Integral indeks, ball	60,1±5,8	79,5±5,1	32,3	60,5±5,9	68,6±5,5	13,4

Namunaviy hisob-kitob tajriba guruhida integral indeksning 60,1 balldan 79,5 ballga, ya’ni 32,3 foizga oshishini ko‘rsatadi. Nazorat guruhida esa o‘sish 13,4 foizni tashkil etadi. Eng katta siljish harbiy-amaliy ko‘nikmalarda kuzatiladi. Buni topshiriqlarning stansiyali tashkil etilishi, harakat algoritmini ko‘p marotaba turli vaziyatda bajarish va tezkor qayta aloqa bilan izohlash mumkin. Jismoniy ko‘rsatkichlarning o‘sishi yuklamaning izchil murakkablashtirilishi hamda umumiy va maxsus mashqlarning uyg‘unligiga bog‘liq.

Psixologik-irodaviy ko‘rsatkichlarda tajriba guruhining ustunligi alohida psixologik trening bilangina emas, balki har bir amaliy modulga o‘zini boshqarish elementlari kiritilgani bilan tushuntiriladi. Signalga javob, vaqt chegarasi, vazifa almashishi, rotatsion liderlik va qisqa refleksiya o‘quvchini hissiy holatini kuzatishga, xatodan keyin faoliyatni tiklashga va jamoa bilan aniq aloqa o‘rnatishga o‘rgatadi. Demak, psixologik tayyorgarlik mashg‘ulotdan ajratilgan nazariy suhbat emas, faoliyatning ichki boshqaruv mexanizmi sifatida qaraladi.

Samaradorlikni faqat o‘rtacha ball bilan cheklash to‘g‘ri emas. Past darajadagi o‘quvchilar ulushi kamayishi, natijalarning guruh ichidagi tarqoqligi qisqarishi, xavfsizlik buzilishlari soni, topshiriqni mustaqil

boshlash va yakunlash sifati ham tahlil qilinadi. Statistik ahamiyat amaliy ahamiyat bilan birga talqin qilinishi kerak: masalan, farq p≤0,05 bo‘lsa-da, bajarish texnikasi xavfsiz bo‘lmasa, metodik natija yetarli deb qabul qilinmaydi. Shu bois miqdoriy testlar ekspert kuzatuvi va o‘quvchi refleksiyasi bilan to‘ldiriladi.

Taklif etilgan metodikaning ustunligi tayyorgarlik komponentlarini ketma-ket emas, o‘zaro ta’sirda rivojlantirishidadir. An’anaviy darsda bilim, jismoniy mashq va tarbiyaviy suhbat alohida epizod bo‘lib qolishi mumkin. Modulli-integrativ yondashuvda esa bilim harakatni boshqaradi, jismoniy yuklama qaror qabul qilish sharoitini murakkablashtiradi, jamoaviy vazifa mas’uliyatni namoyon etadi, refleksiya esa tajribani anglangan xulosaga aylantiradi. Natijada o‘quvchi normativni mexanik bajaruvchi emas, vaziyatni tushunadigan va faoliyatini boshqara oladigan subyekt sifatida shakllanadi.

Metodika universal bo‘lishi bilan birga qat’iy bir xil dastur sifatida qo‘llanmasligi kerak. Qishloq va shahar maktablarining moddiy bazasi, o‘quvchilar kontingenti, iqlim, sport inshootlari va hamkor tashkilotlar imkoniyati farq qiladi. Shuning uchun modul maqsadi va baholash mezoni saqlangan holda vositalar moslashtiriladi. Masalan, murakkab to‘siqlar maydoni mavjud bo‘lmasa, belgilangan xavfsiz zonalar, konuslar, gimnastika jihozlari va harakatli estafetalar orqali koordinatsion vazifa tashkil etish mumkin.

Tadqiqotning ehtimoliy cheklovlari qatoriga tajriba davomiyligining qisqaligi, guruhlarning to‘liq tasodifiy shakllantirilmasligi, o‘qituvchi mahoratining natijaga ta’siri va ayrim psixologik ko‘rsatkichlarning o‘zini baholashga bog‘liqligi kiradi. Keyingi tadqiqotlarda turli hudud va maktablarni qamrab olgan ko‘p markazli tajriba, 6–12 oylik kuzatuv, qizlar va o‘g‘il bolalar natijalarini alohida tahlil qilish, shuningdek, ta’lim natijalarining harbiy xizmat sharoitiga ko‘chishini o‘rganish maqsadga muvofiq.

Xulosa. Umumta’lim maktablari yuqori sinf o‘quvchilarini harbiy xizmatga tayyorlashning ilmiy-pedagogik samaradorligi tayyorgarlik mazmunining yaxlitligi, mashg‘ulotning faoliyatga yo‘naltirilishi va natijaning ko‘p mezonli baholanishiga bog‘liq. Modulli-integrativ metodika harbiy-amaliy bilim, jismoniy sifat, psixologik-irodaviy barqarorlik, vatanparvarlik va jamoaviy hamkorlikni yagona pedagogik jarayonda rivojlantirish imkonini beradi.

Metodika diagnostik-maqsadli, mazmuniy, jarayonli-faoliyatli, nazorat-baholash va refleksiv-korreksion bloklar asosida qurildi. Uning amaliy vositalari sifatida stansiyali mashq, harbiylashtirilgan estafeta, vaziyatli topshiriq, rotatsion liderlik, o‘zaro baholash va refleksiya tavsiya etildi. Yuklamani individual me’yorlash, tibbiy-pedagogik nazorat va xavfsizlik algoritmlariga rioya qilish metodik samaradorlikning zarur shartidir.

Namunaviy statistik model tajriba guruhida integral tayyorgarlik indeksining nazorat guruhiga nisbatan yuqori o‘sish imkoniyatini ko‘rsatdi. Biroq ilmiy xulosani amaliyotga joriy etishdan oldin real maktablar kesimida tajriba o‘tkazish, birlamchi protokollarni saqlash va statistik farqlarni tekshirish talab etiladi. Metodika maktabning mavjud sharoitiga moslashtirilgan holda qo‘llansa, o‘quvchilarning harbiy xizmatga ongli, jismoniy, amaliy va ruhiy tayyorligini oshirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasining 2002-yil 12-dekabrdagi 436-II-son “Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to‘g‘risida”gi Qonuni. Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi.

2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 29-iyundagi 267-son “Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ishlari samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori.

3. O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi O‘RQ-637-son “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni.

4. O‘zbekiston Respublikasining 2016-yil 14-sentabrdagi O‘RQ-406-son “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonuni.

5. O‘zbekiston Respublikasining 2018-yil 9-yanvardagi O‘RQ-458-son “Mudofaa doktrinasi to‘g‘risida”gi Qonuni.

6. Bandura A. Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1986. 617 p.

7. Bloom B.S. Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals. New York: Longmans, Green, 1956. 207 p.

8. Kolb D.A. Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1984. 256 p.

9. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Киев: Олимпийская литература, 2004. 808 с.

10. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры. Москва: Физкультура и спорт, 1991. 543 с.